

بررسی وضعیت موجود سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

علیرضا نصیری فیروز^۱

تاریخ دریافت: ۱۴ بهمن ماه ۱۴۰۲ تاریخ پذیرش: ۲۰ اسفند ماه ۱۴۰۲

چکیده

سیاستگذاری فرهنگی مطلوب موسسات آموزش عالی، نیازمند تدوین مناسب، اجرای صحیح و دستیابی به نتایج مفید، از طریق ارزیابی است. علاوه بر طراحی الگوی ارزیابی، سنجش ادراکات اعضای هیات علمی از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی، بررسی وضعیت موجود سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی از اهداف این پژوهش بود. این مطالعه یک پژوهش آمیخته با رویکردهای کیفی و کمی بود. در بخش کیفی، از روش فراترکیب استفاده شد. الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی از طریق فراترکیب یافته‌های ۷۵ پژوهش، طی سال‌های ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۹ و مصاحبه با ۱۹ صاحب‌نظر طراحی شد. در بخش کمی، از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شد. با استفاده از نتایج بخش کیفی، پرسشنامه محقق ساخته طراحی گردید. با کمک صاحب‌نظران و تحلیل عاملی، روایی (صوری، محتوی و سازه) تایید شد. پایایی ابزار پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ (۰/۹۴) محاسبه گردید. جامعه آماری ۳۱۶۳ نفر از اعضای هیات علمی سه دانشگاه A، B و C بود که با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی به ترتیب ۲۴۱، ۵۹ و ۴۱ نفر انتخاب شدند. در نهایت اطلاعات ۳۱۳ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. اعتبارسنجی و بررسی ادراکات اعضای هیات علمی صورت گرفت. نتایج تحلیل عاملی مرتبه دوم نشان داد که الگوی طراحی شده با ۳ معیار، ۸ عامل، ۱۹ ملاک و ۴۲ نشانگر، الگوی خوبی برای ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی است. علاوه بر این، عامل‌های هشتگانه دارای بار عاملی کافی

^۱ دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه تهران، مترجم و مدرس آموزش زبان انگلیسی دانشگاه تهران و فرهنگیان،

جهت پیش‌بینی الگوی ارزیابی فوق هستند. همچنین، نتایج آزمون‌های t نشان داد که ادراکات اعضای هیات علمی از کیفیت سیاست‌گذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی برای سه دانشگاه (A، B و C) به ترتیب ۲/۳۳۸، ۲/۵۸۰۳، ۲/۷۹۶۲ و در مجموع ۲/۳۷۴۴ در سطح متوسط و پایین است. از طریق ارزیابی سیاست‌گذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی نقاط قوت و ضعف شناسایی، زمینه لازم برای اقدامات اصلاحی، بهبود و ارتقای کیفیت فراهم می‌شود.

واژه های کلیدی: ارزیابی سیاست‌گذاری فرهنگی، اعضای هیات علمی، موسسات آموزش عالی، پژوهش آمیخته

۱- مقدمه و بیان مسئله

در دو دهه اخیر، با وجود تاکید بر اهمیت فرهنگ، مطالعات سیاست‌گذاری فرهنگی نظام آموزش عالی کمتر مورد توجه بوده است. پرداختن به کیفیت سیاست‌گذاری فرهنگی از آن جهت اهمیت دارد که نهادهای بسیاری درگیر سیاست‌گذاری فرهنگی‌اند و هزینه‌های زیادی صرف فعالیت‌های فرهنگی می‌شود (اشتریان، ۱۳۹۱). در این مسیر موانعی وجود دارند که فاصله بین موجود و مطلوب را زیاده‌تر، تدوین سیاست‌ها، اجرای برنامه‌ها و نتایج فعالیت‌های فرهنگی را تحت تاثیر قرار می‌دهند. این موانع می‌توانند باعث بی اثر شدن یا کم اثر شدن سیاست شده و مانع موفقیت سیاست‌گذاری فرهنگی شوند (کنسولت، ۲۰۰۹). سیاست‌گذاری فرهنگی در کشور ما علی‌رغم وجود نهادها و دستگاه‌های متعدد، پاسخگوی انتظارات با توجه به تحولات جهانی نیست و نگاهی گذشته‌نگر و واکنشی دارد، در حالی که تحولات امروزی نیاز به یک اقدام فراکنشی دارد (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۰: ۲). در دانش سیاست‌گذاری فرهنگی، مراحل تدوین، اجرا و ارزیابی رابطه تعاملی تنگاتنگی با یکدیگر دارند، اجرایی شدن سیاست‌های فرهنگی و ایجاد پیامدها و آثار مورد نظر در جامعه، هدف اصلی نظام سیاست‌گذاری فرهنگی است. در صورت محقق نشدن این پیامدها و آثار، اساساً فلسفه سیاست‌گذاری فرهنگی زیر سوال خواهد رفت. در موسسات آموزش عالی، تنها بخشی از سیاست‌ها و برنامه‌های فرهنگی اجرا می‌شوند و شکاف عمیقی میان نگاه‌های سیاست‌گذاران و مجریان فرهنگی وجود دارد. یک ارزیابی جامع و فراگیر با استفاده از بررسی ادراکات اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و کارکنان از کیفیت سیاست‌گذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی می‌تواند بسیاری از موانع را شناسایی و بازخوردی برای

سیاستگذاران، مجریان و ارزیابان فراهم آورد و در نهایت بهبود، اصلاح و ارتقای سیاست‌ها، برنامه‌ها و نتایج را به همراه داشته باشد. برای اینکه سیاستگذاری فرهنگی در مسیر درست قرار گیرد، نیازمند ارزیابی و واریسی مداوم سیاست‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌ها است. ارزیابی در هسته اصلی‌اش، میل به مقایسه "آنچه هست" با "آنچه باید باشد" است. ارزیابی در نهایت در مسیر تعیین ارزشمندی یک برنامه یا سیاست بر مبنای برخی از معیارهاست (اسمیت و دبلیو لایمر^۱، ۱۳۹۵:۱۵۵). با تاکید بر اهمیت کیفیت سیاستگذاری فرهنگی از دیدگاه دانشگاهیان و برداشتن موانع پیش‌رو، اهداف اصلی این پژوهش را می‌توان به صورت طراحی الگوی ارزیابی، بررسی ادراکات اعضای هیات علمی از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی و ارائه راهکارها برای آنها خلاصه کرد.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- سیاستگذاری فرهنگی و الگوی فرایندی آن

سیاستگذاری فرهنگی به معنای مدیریت در حوزه فرهنگ (خاشعی، ۱۳۹۷)، شامل مراحل تدوین، اجرا و ارزیابی (حسنوی و همکاران، ۱۳۹۵) و مجموعه‌ای از اقدامات هدفمند در مواجهه با مشکل یا مسئله خاص (اشتریان، ۱۳۸۱) است. سیاستگذاری فرهنگی در موسسات آموزش عالی برای جبران پاسخگویی به نیازهای مهم جامعه و ارتقای مهارت‌های سطح عالی اساتید و دانشجویان برای ورود به جهان متغیر کنونی از طریق گسترش فرهنگ جامعه‌پذیری است (ابراهیم آبادی، ۱۳۹۴:۱۷۸). اشتریان (۱۳۹۱) سیاستگذاری فرهنگی را در قالب الگوی فرایندی پنج مرحله‌ای تشخیص و صورت‌بندی مسئله، روش‌شناسی علمی، مشروعیت‌بخشی، اجرای برنامه‌ها و ارزیابی فعالیت‌ها مطرح کرده است. به طور کلی سیاستگذاری فرهنگی در یک فرایند سه مرحله‌ای شکل‌گیری، اجرا و ارزیابی تحقق می‌یابد (صالحی امیری و همکاران، ۱۴۰۰:۴۷). مرحله شکل‌گیری سیاست شامل مسئله‌شناسی، روش‌شناسی علمی و مشروعیت‌بخشی است که ضمن شناخت و احساس مشکل، ریشه‌ها و علل بروز آن ادراک می‌شود (هاشمی، ۱۳۹۶). سیاست و یا قانون شکل گرفته در مرحله قبل، از طریق اجرای برنامه‌های فرهنگی دنبال می‌شود (قلی‌پور، ۱۳۹۶). مرحله

¹. Smith, W. L.

تدوین و اجرا از هم جدا نبوده و در هم تنیده‌اند. برای اینکه سیاست فرهنگی محقق شود، باید شکاف میان ذهن و عمل برداشته شود (هاشمیان، ۱۳۹۱). ارزیابی سیاست‌های فرهنگی قبل از اجرا، حین اجرا و پس از آن برای دستیابی به نتایج واقعی و مورد انتظار ضروری است. ارزیابی ناقص سیاست‌ها، برنامه‌ها و نتایج سبب می‌شود مشکلات، مسائل و مسیرهای نادرست گذشته اصلاح نشوند. (شریف زاده و همکاران، ۱۳۹۱)

۲-۲- ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی

از نظر فاهرنکروگ^۱ و همکاران (۲۰۰۲)، ارزیابی فرایندی است که در آن به صورت نظام‌مند و هدفدار، تناسب، کارایی و اثربخشی یک سیاست، برنامه یا فعالیت با توجه به اهداف آن در مراحل طراحی، پیاده سازی و نتایج مورد سنجش قرار می‌گیرد. سیاست‌ها و اهداف بایستی با مقتضیات و شرایط موسسات آموزش عالی همخوانی و تناسب داشته باشند (مارچ^۲ و همکاران، ۲۰۱۹:۳). عدم تفاهم بر روی اهداف، مانع تحقق آنها شده و در مرحله تدوین باید به آن توجه کرد (افشاری و همکاران، ۱۳۹۷:۱۱). تعیین عقلانیت هدفمند، نتیجه ابزار کلیدی تناسب است (زارعی و همکاران، ۱۳۹۳:۴۹). "انجام درست کارها" بهترین تعریف پیتر دراکر^۳ از کارایی است. ارزیابی کمیت و کیفیت با توضیح ارتباط میان درونداد و برونداد در این مفهوم رخ می‌دهد (وزارت امور خارجه، ۲۰۰۹). بهبود نشانگرهای ورودی و خروجی از مهمترین روش‌های سنجش کارایی هستند (فرنگ و همکاران، ۲۰۱۲). معیار کارایی ناظر به فرایند اجرای برنامه‌ها است و مولفه‌هایی چون نحوه مدیریت برنامه‌ها و ساختار اجرای آن، انعطاف و توانایی تشخیص به موقع مسائل و اولویت‌ها، اجتناب از تکراری شدن اقدامات، پروژه‌ها، یادگیری سیاستگذاران و مجریان از نمونه‌های این ارزیابی هستند (سلطانی گرد فرامرزی، ۱۳۹۰). میزان تحقق اهداف سیاست‌های فرهنگی، پیامد اثربخشی آنهاست (افشاری و همکاران، ۱۳۹۷:۱۱). پاسخ به نیازهای مشتری (موسنگ^۴، ۱۹۹۷:۲۴۹)، نتایج مرتبط با اهداف (وزارت فرهنگ و آموزش، ۲۰۱۱:۷) و میزان

2. Fahrenkrog

3. March

4. Peter Drucker

1. Moseng

دستیابی به اهداف سازمانی (کلاتاریا^۱ و همکاران، ۲۰۱۲) بیانگر اثربخشی هستند. در تحقق اثربخشی، کنترل حرکت به سمت تحقق اهداف سازمانی بر عهده مجری است (دنیس^۲ و همکاران، ۲۰۱۲). نادری (۱۳۹۳:۱۱) ارتقای اثربخشی را پاسخی به مسئله کمیابی در فرایند تخصیص منابع می‌داند و از نظر او تنظیم و عملیاتی بودن ساختارها، مناسبات و سازوکارهای مطلوب به اثربخشی منجر می‌شوند. اثربخشی با فرهنگ غالب و مسلط موسسات در ارتباط است.

۳-۲- پیشینه پژوهش

مطالعات پیشینه پژوهش در زمینه ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی نشان می‌دهد که ادبیات مذکور چندان غنی نبوده و آثار منتشره جنبه تالیفی داشته و به مباحث فنی ارزیابی در فقدان تحلیل‌های کیفی پرداخته‌اند.

حقیقی کفاش و همکاران (۱۳۹۱) در ارزیابی عملکرد سازمان‌های فرهنگی خود به تفصیل از نشانگرهای بینشی (رضایت از شغل، عدالت خواهی)؛ نشانگرهای مصرف کالا و خدمات فرهنگی (سرانه زمان فراغت، مسافرت‌های داخلی و خارجی، مطالعه کتب غیر درسی، استفاده از شعر و موسیقی) و نشانگرهای نیروی انسانی، فضا و تجهیزات فرهنگی (نشر و کتاب، کتابخانه، مطبوعات) استفاده کردند. شریفی و فاضلی (۱۳۹۱) آسیب‌ها و راهبردهای سیاستگذاری فرهنگی را واکاوی نمودند. آنها معتقدند که تدوین و پیاده‌سازی سیاست با چالش‌های متعددی روبرو هستند و بخش قابل توجهی از آنها ریشه تاریخی دارند. مرشدی و همکاران (۱۳۹۲) ارزیابی کارشناسان و مدیران فرهنگی از نظام سیاستگذاری فرهنگی آموزش عالی را بررسی کرده‌اند. یافته‌ها حاکی از آن است که در عین حال که گرایش به کثرت در وحدت فرهنگی است، با این حال سیاست‌های فرهنگی از غلبه نگاه تصدی‌گرایانه دولتی و مداخله‌ای نهفته در آنها رنج می‌برند. لطیفی و همکاران (۱۳۹۴) به تدوین الگوی ارزیابی نشانگرهای فرهنگ عمومی موسسات آموزش عالی پرداختند. نتایج ارزیابی کمی نشانگرها در دانشگاه‌های دولتی نشان داد که میزان نشانگر فرهنگی کل در طول حضور دانشجو در دانشگاه رو به کاهش است. فراستخواه و همکاران (۱۳۹۶) در مطالعات گسترده خود معتقدند که سیاستگذاری فرهنگی فعلی موسسات آموزش عالی از سپهر اجتماعی و پژوهش‌های میدانی نشأت نگرفته و نشانگرهای کمی در پاسخگویی اجتماعی آموزش عالی کافی نیست و ضرورت توجه به شواهد، توصیف‌ها و تفسیرهای انتقادی و کیفی را گوشزد می‌کند. جواهری (۱۳۹۸) بر اساس مطالعه اسناد فرهنگی بالادستی، اطلاعات پیمایش ملی،

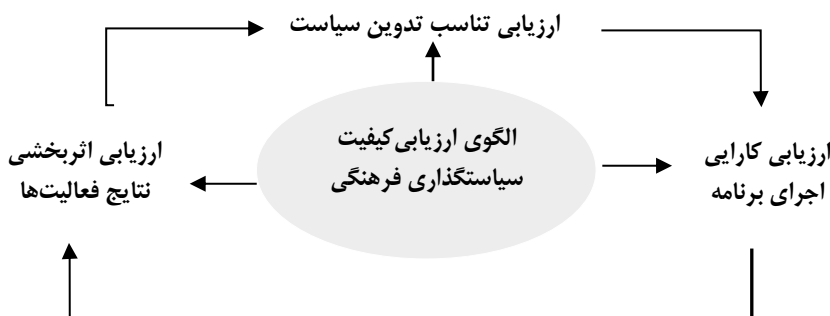
². Klataria

³. Danish

نظرخواهی از مدیران فرهنگی دانشگاه‌های کشور و گفت و گو با صاحب‌نظران این حوزه نشان داد که وضعیت موجود نگرش‌ها و رفتار دانشجویان با انتظارات جاری در سیاست‌های فرهنگی همساز نیست. جهان بین (۱۳۹۹) به بررسی نشانگرهای ارزیابی حوزه فرهنگی و اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی پرداخت. از نظر او نشانگرهای ارزیابی راه، درصد جذب اعتبارات، اجرای برنامه‌های فرهنگی ماندگار، تشکلهای و کرسی‌های آزاد اندیشی، دیدگاه افراد درباره برابری، احترام به حقوق ذینفعان، توجه به ظرفیت‌های موجود و میزان گسترش فضای مجازی برای فعالیت‌های فرهنگی شکل می‌دهند. عزیزی و همکاران (۱۳۹۹) به تحلیل کمی و کیفی سیاستگذاری فرهنگی نظام آموزش عالی ایران پرداختند. پیشینه نشان داد که سیاست‌ها و برنامه‌های نظام آموزش عالی بدون بینش واقع‌گرایانه، دور از نیازهای جامعه، بیشتر بوروکراتیک و متأثر از جریان‌ات پرنفوذ عقیدتی و سیاسی است. جواهری و همکاران (۱۴۰۰) یک الگوی مطالعاتی برای ناسازدهی سیاستگذاری فرهنگی در ایران پیشنهاد دادند. تفاوت منابع شناختی و مرجعیت‌های فکری سیاستگذاران و ذینفعان موجب جهت‌گیری‌های فرهنگی ناسازگار شده است. همچنین نقش گروه‌های اقتصادی و سیاسی ذی‌نفع، لابی‌گرها و گروه‌های مرجع نیز بارزتر است. نصیری و همکاران (۱۴۰۱) به طراحی الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی در یک پژوهش آمیخته پرداختند. نتایج حاصل از ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی با این الگو، حاکی از وضعیت متوسط و رو به پایین کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی است.

۴-۲- چارچوب نظری پژوهش

مجموعه‌ای از ملاک‌ها عامل‌ها را در بر گرفتند و در نهایت مجموعه عامل‌ها، معیارها را سازماندهی کردند.

شکل ۱. چارچوب نظری پژوهش بر اساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش (منبع: نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱: ۵۱)

چارچوب نظری این پژوهش بر اساس یافته‌های به دست آمده و جمع‌بندی پژوهشگران این مطالعه به صورت زیر (شکل ۱) صورت‌بندی شده است. با بررسی الگوهای ارزیابی چون سینک و تاتل^۱ (۱۹۸۵)؛ آرنولد^۲ (۲۰۰۴) و آجیونس^۳ (۲۰۰۵) معیارهای ارزیابی شناسایی شدند. در این مطالعه از معیارهای الگوی آرنولد (۲۰۰۴) که تناسب را اتخاذ سیاست و هدف درست، کارایی را انجام اقدام بهتر و اثربخشی را چستی نتایج اقدام و کارهای درست می‌داند، استفاده کردیم. همچنین در بسط و توسعه این معیارها از نسخه عناصر سیستمی مدل ارزیابی توسعه بازرگان (۱۳۹۳) با صورت‌بندی مفهومی معیارها، عوامل، ملاک‌ها و نشانگرهای ارزیابی استفاده کردیم، به گونه‌ای که مجموعه‌ای از نشانگرهای کمی و کیفی ملاک‌ها را شکل دادند.

۳-سوالات پژوهش

۱. الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟
۲. از نظر صاحب‌نظران، الگوی طراحی شده، تا چه اندازه از تناسب لازم برخوردار می‌باشد؟
۳. الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی فوق، تا چه اندازه از اعتبار لازم برخوردار می‌باشد؟
۴. ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه A از سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟
۵. ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه B از سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟
۶. ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه C از سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟
۷. ادراکات اعضای هیات علمی سه دانشگاه A، B، C با هم از سیاستگذاری فرهنگی موسسات چگونه است؟

1. Sink and Tuyttle

2. Arnold.

3. Aguinis

۴- روش شناسی پژوهش

این مطالعه از نظر هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است که با رویکرد آمیخته در دو بخش کیفی و کمی انجام شد: الف) **بخش کیفی**: روش مورد استفاده در بخش کیفی، فراترکیب است. برای دستیابی به الگوی ارزیابی مورد استفاده در این مطالعه از ۷۵ مقاله در جدول ۳-۳ (نصیری و همکاران، ۱۴۰۱:۹۶) و ۱۹ مصاحبه در جدول ۳-۴ (نصیری و همکاران، ۱۴۰۱:۹۸) استفاده شد که فراترکیب آنها در جدول ۸-۴ (نصیری و همکاران، ۱۴۰۱:۱۳۶) آمده است. همچنین در مصاحبه با ۱۹ نفر از صاحب نظران، تلاش شد تا از سطوح مختلف سیاستگذاری (سیاستگذار، مجری و ارزیاب) در مصاحبه شرکت داشته باشند که مشخصات آنها به صورت زیر (جدول ۲) آمده است:

جدول ۲. اطلاعات مصاحبه شوندگان

کد	سمت اجرایی	جنس	مدرک و رتبه	رشته
۱	مدیر کل	مرد	دکتری	جامعه شناسی
۲	مدیر کل اداره کل	مرد	دکتری	فلسفه تعلیم و تربیت
۳	مشاور معاون فرهنگی	مرد	دکتری	انسان شناسی
۴	مشاور معاون فرهنگی	مرد	دکتری	جامعه شناسی
۵	رئیس پژوهشکده	مرد	دکتری - استاد	انسان شناسی
۶	رئیس دانشگاه	مرد	دکتری - استاد	برنامه ریزی آموزشی
۷	عضو هیات علمی	مرد	دکتری - استاد	برنامه ریزی آموزشی
۸	عضو هیات علمی	مرد	دکتری - استاد	سیاستگذاری عمومی
۹	کارشناس در معاونت فرهنگی	مرد	دکتری	اندیشه سیاسی
۱۰	سرپرست سابق وزارت عتف	مرد	دکتری	جامعه شناسی
۱۱	عضو هیات علمی	مرد	دکتری	مدیریت آموزش عالی

۱۲	عضو هیات علمی	زن	دکتری	جامعه شناسی
۱۳	عضو هیات علمی	مرد	دکتری	علوم تربیتی
۱۴	معاون فرهنگی	مرد	دکتری	برنامه ریزی توسعه آموزش عالی
۱۵	معاون پژوهشی و آموزشی	مرد	دکتری	فلسفه
۱۶	دانش آموخته دکتری	مرد	دکتری	دانش آموخته
۱۷	عضو هیات علمی	زن	دکتری	جامعه شناسی
۱۸	عضو هیات علمی	مرد	دکتری	سیاستگذاری عمومی
۱۹	دانش آموخته دکتری	مرد	دکتری	برنامه ریزی توسعه

منبع: (نصیری و همکاران، ۹۹-۱۳۹۸: ۱۴۰)

برای دستیابی به الگوی مطلوب ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی از ۷۵ مقاله استفاده شد. مشخصات این مقالات در جدول (۱) آمده است:

جدول ۱. کدها برای منابع بررسی شده

(۱): (۲): (۳): (۴): (۵): (۶): (۷): (۸): (۹): (۱۰): (۱۱): (۱۲): (۱۳): (۱۴): (۱۵): (۱۶): (۱۷): (۱۸): (۱۹): (۲۰): (۲۱):

(۲۲): (۲۳): (۲۴): (۲۵): (۲۶): (۲۷):

(۲۸): (۲۹): (۳۰): (۳۱): (۳۲): (۳۳): (۳۴): (۳۵): (۳۶): (۳۷): (۳۸): (۳۹): (۴۰):

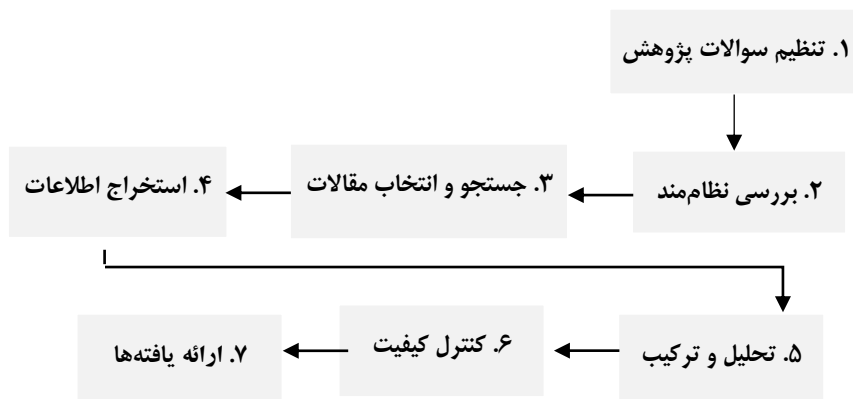
(۴۱): (۴۲): (۴۳): (۴۴): (۴۵): (۴۶): (۴۷): (۴۸): (۴۹): (۵۰): (۵۱):

(۵۲): (۵۳): (۵۴): (۵۵): (۵۶): (۵۷): (۵۸): (۵۹): (۶۰): (۶۱): (۶۲): (۶۳): (۶۴): (۶۵): (۶۶): (۶۷): (۶۸): (۶۹):

(۷۰): (۷۱): (۷۲): (۷۳): (۷۴): (۷۵):

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۲۷-۱۳۹۸: ۱۴۰)

در این پژوهش، برای رسیدن به الگو از روش هفت مرحله‌ای فراترکیب سندلوسکی و بارسو^۱، (۲۰۰۷)، مانند شکل (۲) استفاده شده است که در اینجا به طور خلاصه و در پژوهش نصیری فیروز و همکاران (۱۴۰۱) به تفصیل آمده است:

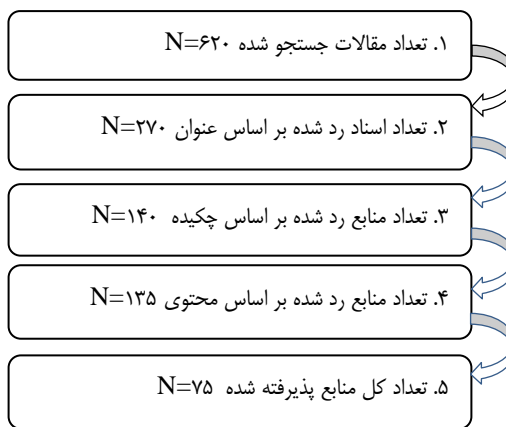

شکل ۲. گام‌های روش فراترکیب (سندلوسکی و بارسو، ۲۰۰۷)

۱) تنظیم سوالات پژوهش: اولین گام از انجام فراترکیب، تدوین سوالات با هدف پاسخگویی به آنها بود. ۲) مرور نظام‌مند و سیستماتیک: جامعه پژوهش حاضر برای دستیابی به الگو ۶۲۰ سند و مدرک علمی در قالب (مقاله، کتاب و پایان نامه) بود. این اسناد در پایگاه‌های اطلاعاتی EBSCOhost, Scenedirect, SID, ERIC Emerald, Springer, Proquest, Google, Scopus, Noormags, Irandoc, Magiran و موتورهای جستجو گر Google scholar مورد جستجو قرار گرفتند. همچنین اطلاعات به دست آمده از مصاحبه با صاحب‌نظران آموزش عالی و گزارش عملکرد فرهنگی دانشگاهها در جهت بومی سازی، متناسب سازی الگو و اعتبارسنجی نشانگرها به این گروه از داده‌ها اضافه گردید. ۳) جستجو و انتخاب مقالات و مصاحبه‌ها: اسناد و شرکت‌کنندگان در بخش دستیابی به الگو، جامعه آماری فوق بودند که در نهایت ۷۵ سند علمی (جدول ۳-۳، نصیری فیروز و همکاران، ۹۱:۱۴۰۱)، نظرات ۱۹ مصاحبه شونده (جدول ۳-۴، نصیری فیروز و همکاران، ۹۸:۱۴۰۱) مورد استفاده و تجزیه و تحلیل

1. Sandelowski & Barroso

قرار گرفتند. جستجو و انتخاب مقالات مانند شکل (۳) با توجه به عنوان، چکیده و محتوی صورت پذیرفت.

شکل ۳. جستجو و انتخاب مقالات مناسب برای الگو (۷۵ مقاله) (منبع: نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۰۲)

۴. استخراج اطلاعات اسناد و مصاحبه‌ها: با استفاده از چک لیست جوانک لیاولی و همکاران (۱۳۹۶) به نقل از ایلی و همکاران (۱۳۹۹:۶)، اطلاعات اسناد و مصاحبه‌ها استخراج شدند.

۵. تحلیل و ترکیب: به منظور تجزیه و تحلیل یافته‌های کیفی از تحلیل تم (مضمون)^۱ استفاده شد.

۶. کنترل کیفیت: به منظور اعتمادپذیری یافته‌ها، از سازماندهی ساخت یافته برای ثبت، نوشتن و تفسیرهای فراترکیب استفاده شد. برای تامین اعتبار و باورپذیری پژوهش از مثلث‌بندی داده‌ای (استفاده از داده‌های اسناد و مصاحبه‌ها)، مثلث‌بندی روش‌شناسی (فراترکیب، مصاحبه، توصیف و تحلیل) و مثلث‌بندی محیطی (اسناد و نظرات متنوع و فراگیر) استفاده گردید. همچنین از روش‌های بازبینی توسط همکاران پژوهش، واری مداوم محقق، رفت و برگشت‌های اطلاعاتی با کنشگران فرهنگی جهت بررسی کامل و یافتن نقاط ضعف و قوت استفاده گردید که به متناسب سازی و بومی‌سازی نشانگرهای ارزیابی کمک کرد. ۷. ارائه یافته‌ها: فراترکیب یافته‌ها (جدول

2. theme analysis

۱۴-۴، نصیری فیروز و همکاران، ۱۳۶:۱۴۰۱) برای طراحی الگو و فراترکیب یافته‌ها (جدول ۴-۵۴، نصیری فیروز و همکاران، ۱۳۷۵:۱۴۰۱). علاوه بر گزارش در قسمت مربوطه، برای طراحی پرسشنامه، تحلیل و تفسیر نهایی مورد استفاده قرار گرفتند.

ب) بخش کمی: روش مورد استفاده در بخش کمی توصیفی-تحلیلی و از نظر جمع آوری اطلاعات، توصیفی - پیمایشی است. برای اعتبارسنجی الگو از نتایج بخش کمی استفاده شد. بعد از به دست آمدن الگو از چارچوب نظری، فراترکیب یافته‌های پژوهش‌ها و مصاحبه‌ها، ابزار پرسشنامه ساخته شد. داده‌ها گردآوری، الگو آزمون و نتایج به دست آمد. برای جمع‌آوری داده از پرسشنامه محقق ساخته با اقتباس از الگوی فوق الذکر و تحقیقات داخلی و خارجی انجام شده، استفاده شد. این پرسشنامه در برگیرنده ۴۲ سوال با سه معیار تناسب (۱۰ گویه)، کارایی (۱۶ گویه) و اثربخشی (۱۶ گویه) بود و از طریق ایمیل یا شبکه‌های اجتماعی در اختیار اعضای هیات علمی قرار گرفت. این پرسشنامه در طیف پنج درجه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) طراحی و نمره گذاری به ترتیب (از یک تا پنج) بود. برای سنجش روایی^۱ پرسشنامه سه تن از متخصصان به همراه اساتید راهنما و مشاورین آنرا از نظر محتوایی مورد بررسی و تایید نهایی قرار دادند. برای بررسی روایی سازه نیز از تحلیل عاملی تاییدی (نصیری فیروز و همکاران، ۱۱۱-۱۰۸:۱۴۰۱) استفاده گردید. پایایی^۲ پرسشنامه هم با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ^۳ (۰/۹۴) به دست آمد که حکایت از ثبات و پایداری ابزار پرسشنامه دارد. جامعه آماری پژوهش حاضر همه اعضای هیات علمی سه دانشگاه (A، B و C) به تعداد ۳۱۶۳ نفر بود که تعداد نمونه آماری بر اساس جدول کرجسی و مورگان^۴ ۳۴۱ نفر محاسبه شد که به روش نمونه گیری طبقه‌ای نسبتی مشخص و در نهایت ۳۱۳ پرسشنامه مورد قبول وارد تحلیل شدند. توزیع تعداد اعضای هیات علمی به صورت زیر (جدول ۳) بوده است.

جدول ۳. توزیع تعداد اعضای هیات علمی وابسته به سه دانشگاه A، B و C

نمونه	مجموع	فراوانی نمونه	مجموع
			بعد از

1. validity

2. reliability

3. Cronbach's Alpha

4. Krejcie & Morgan

دانشگاه	استاد	دانشیار	استادیار	مجموع	مد نظر	نمونه	پالایش	نمونه
A	۴۹۳	۷۳۴	۹۱۰	۲۲۳۶	۲۴۱		۲۱۵	
B	۶۳	۱۸۸	۲۹۳	۵۴۴	۵۹	۳۴۱	۵۹	۳۱۳
C	۴۷	۱۲۸	۲۰۷	۳۸۳	۴۱		۳۹	

منبع: (نصیری و همکاران، ۱۴۰۱:۱۰۲)

تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از بخش کمی با استفاده از نرم افزارهای اس. پی. اس. اس (SPSS22) و نرم افزار لیزرل (LISREL) انجام شد و نتایج توصیفی و استنباطی حاصل شد. نتایج در حد متوسط و پایین تر بود.

یافته‌های پژوهش

سوال (۱): الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟ (معیارها، عامل‌ها، ملاک‌ها و نشانگرها): از ۷۵ سند در بازه زمانی ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۹ (جدول ۴) و مصاحبه با ۱۹ صاحب‌نظر در سال ۱۳۹۹ استفاده شد.

جدول ۴. بازه زمانی آثار

ردیف	سال انتشار	تعداد	درصد	ردیف	سال انتشار	تعداد	درصد
۱	۱۳۸۵ -	۴	۵/۳۳٪	۳	۱۳۹۵ -	۳۸	۵۰/۶۶٪
					۱۳۹۱		
۲	۱۳۹۰ -	۱۱	۱۴/۶۶٪	۴	۱۳۹۹ -	۲۲	۲۹/۳٪
					۱۳۹۶		

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۳۷-۱۳۱: ۱۴۰۱)

بعد از طی مراحل هفتگانه در روش فراترکیب، بر اساس مبانی نظری و یافته‌های این مطالعه، مجموعه‌ای از نشانگرها برای ارزیابی تدوین سیاست‌ها، اجرای برنامه‌ها و ارزیابی نتایج (جدول ۵) شناسایی شدند:

جدول ۵. فراترکیب نشانگرهای ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

ارزیا بی	کد نشانگر در سند(مقاله، کتاب، پایان نامه)	کد نشانگر در مصاحبه
سیا ست	(۷۵)(۷۳) (۷۰)(۶۲)(۵۴)(۵۲)(۴۹)(۴۷)(۳۵)(۳۰)(۲۷)(۲۳)(۱۵)(۱۴)(۴)(۱)	(۱۱)(۱۰)(۹)(۸)(۷)(۴)(۱) (۱۵)(۱۹)(۱۸)(۱۷)(۱۴)
برنام ه	(۴۲)(۴۰)(۳۵)(۳۲)(۳۱)(۳۰)(۲۸)(۲۷)(۲۶)(۲۵)(۲۱)(۱۷)(۱۴)(۱۳)(۱۱)(۹)(۸)(۵)(۴)(۳)	(۹)(۷)(۶)(۴)(۵)(۳)(۲)(۱) (۱۵)(۱۳)(۱۲)(۱۱)(۱۰) (۱۹)(۱۸)(۱۷)
فعال ت	(۳۶)(۳۵)(۳۳)(۳۲)(۲۸)(۲۶)(۲۵)(۱۹)(۱۷)(۱۶)(۱۵)(۱۴)(۱۳)(۱۱)(۱۰)(۹)(۸)(۷)(۶)(۵)(۴)(۳)(۲)(۱)	(۱۶)(۱۳)(۱۲)(۱۰) (۷۵)(۷۳)(۷۰)(۶۶)(۶۴)(۶۰)(۵۸)(۵۵)(۵۱)(۵۰)(۴۹)(۴۷)(۴۳)(۴۰) (۱۹)(۱۸)(۱۷)

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۳۶-۱۳۴: ۱۴۰۱)

بر اساس مطالعات نظری و دیدگاه پژوهشگران مطالعه، مجموعه نشانگرها، ملاکها را شکل دادند. مجموعه ملاکها عاملها و در نهایت با مقوله بندی عاملها، معیارها(جدول ۶) شکل گرفتند.

جدول ۶. فراترکیب معیارها، عاملها، ملاکهای ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

معیار	عامل	ملاک	کد(سند)	کد(مصاحبه)
تناسب تدوین	تناسب سیاست و برنامهها	سطح سیاست	(۳۵)	(۱۹)
		سطح برنامهها	(۶۲)	(۱۷)
سیاستهای فرهنگی	تناسب شکل- گیری(تدوین) سیاست	مسئله شناسی	-	(۱۱) (۹)
		روش شناسی	(۵۲)	(۱)
		مشروعیتبخشی	-	(۱۹) (۱۸)

	کارایی سیاست و برنامه‌ها	سطح سیاست	-	(۷) (۱۷)
		سطح برنامه‌ها	(۲۶) (۵۵)	-
کارایی اجرای	اجرای صحیح و رضایتمندی	رضایت از برنامه‌ها	-	(۷) (۱۱)
		مشارکت در تشکیل‌ها	-	(۵) (۷) (۵)
برنامه‌های فرهنگی	مدیریت برنامه‌های فرهنگی	قانونمندی و قانونمداری	(۴۴)	(۱)
		اخلاقیات و زیبایی‌شناختی	(۴۰)	(۶) (۹)
		موفقیت برنامه‌ها	(۷)	(۱۳)
	اثرات سطح سیاست‌ها	سطح سیاست	(۵۱)	(۱۳)
		مفید بودن تشکیل‌ها	(۲)	(۷)
اثربخشی نتایج	پیامدهای بهبود برنامه‌ها	صلاحیت فرهنگی	(۱۳) (۲۶)	(۶)
		فرهنگ نوآوری	-	(۱۳) (۱۳)
		دسترسی و عدالت	(۶۶) (۷۲)	-
فعالیت‌های فرهنگی	توسعه خروجی‌ها و منابع	توسعه زیرساخت	(۳) (۱۹)	
		توسعه انسانی و تحقیقات	-	(۲) (۱۸) (۱۲)

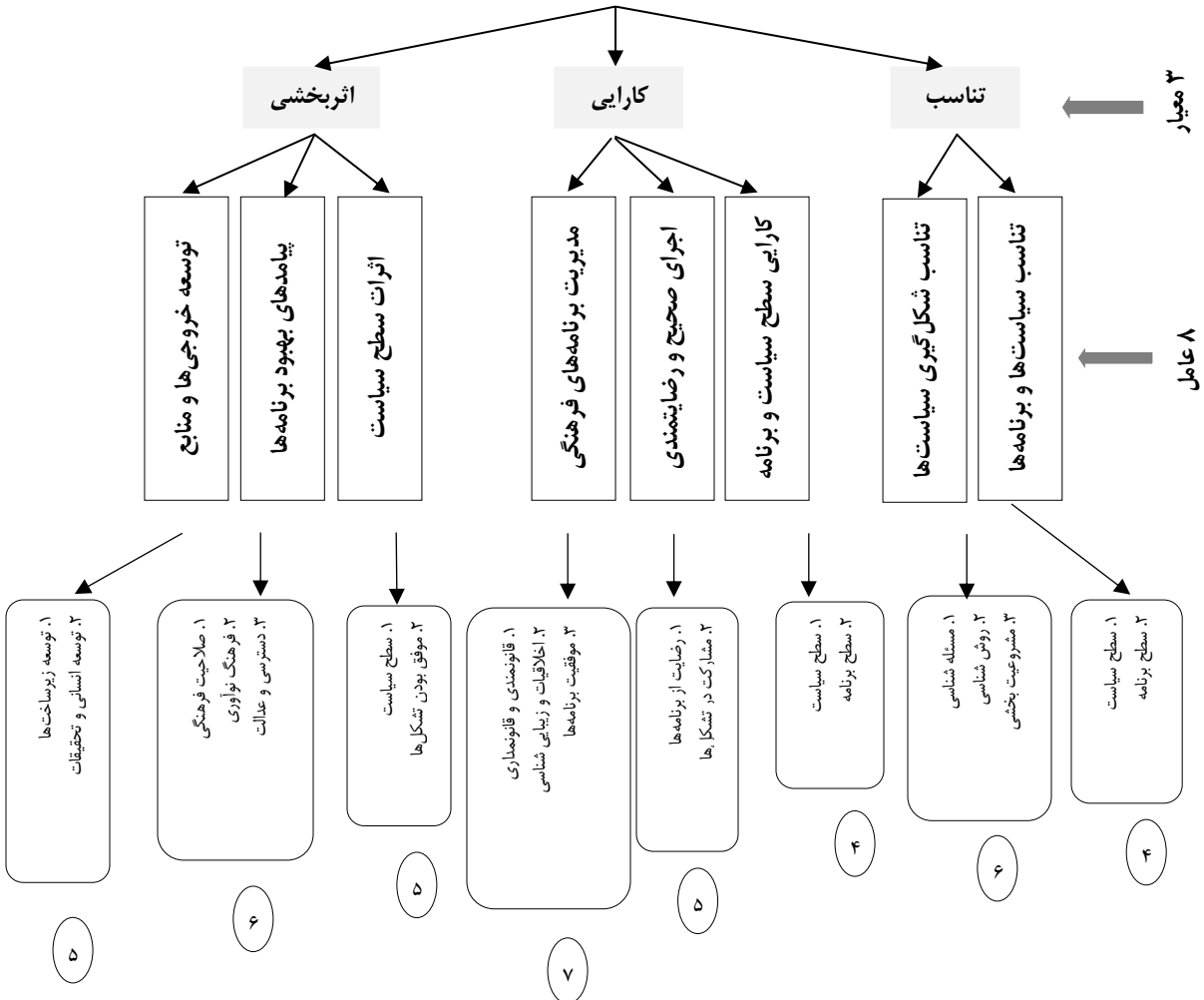
منبع: (نصیری و همکاران، ۱۴۱-۱۴۰: ۱۴۰۱)

بر اساس یافته‌های پژوهش، الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی به دست آمده از ۳ معیار، ۸ عامل، ۱۹ ملاک و ۴۲ نشانگر (شکل ۴) تشکیل و با رعایت دو اصل مرتبط بودن و پوشش دهی مناسب طراحی شده است. (نصیری فیروز و همکاران، ۱۳۸، ۱۳۸: ۱۴۰۱)

الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات از ۳ معیار، ۸ عامل، ۱۹ ملاک و ۴۲ نشانگر تشکیل

الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

شکل ۴. الگوی مفهومی و بومی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی (منبع: یافته‌های پژوهش نصیری فیروز و

همکاران، ۱۴۰۱:۱۳۸)

سوال(۲): از نظر صاحب‌نظران، الگوی طراحی شده تا چه اندازه از تناسب لازم برخوردار می باشد؟

اعتبار یابی الگو به خاطر عدم امکان برگزاری پیل و گرفتن نظرات جمعی در شرایط سخت کرونایی، در قالب پرسشنامه و در طیف پنج مرحله‌ای لیکرت اجرا شد. برای بررسی نظرات از آزمون t تک نمونه‌ای در SPSS22 استفاده شد و نتایج زیر(جدول ۷) حاصل شد. با توجه به میانگین‌های به دست آمده، $۳/۸۹$ ، $۳/۹۴$ و $۳/۶۸$ که بزرگتر از میانگین فرضی ۳ می‌باشند و با توجه به t مشاهده شده، صاحب‌نظران شرکت کننده در مجموع موافقت خود را با هر یک از معیارها، عامل‌ها و ملاک‌ها اعلام کردند.

جدول ۷. اعتباریابی(متناسب و بومی سازی) الگوی مفهومی منتج از مثلث‌بندی

ردیف	معیارها	میانگین	انحراف استاندارد	خطای استاندارد	t	درجه آزادی	سطح مطلوب
۱	تناسب	۳/۸۹	.۵۶	.۱۳	۶/۸۷	۱۸	۰/۰۰۰
۲	کارایی	۳/۹۴	.۵۲	.۱۲	۷/۸۷	۱۸	۰/۰۰۰
۳	اثربخشی	۳/۶۸	.۶۷	.۱۵	۴/۴۴	۱۸	۰/۰۰۰

منبع:(یافته‌های پژوهش نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۴۲)

سوال(۳): الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی تا چه اندازه از اعتبار لازم برخوردار می باشد؟(اعتبارسنجی). برای اعتبارسنجی الگو از اطلاعات بخش کمی استفاده و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار لیزرل انجام شد. بر اساس گزارش‌های به دست آمده، شاخص‌های برازش به صورت زیر(جدول ۸) به دست آمد.

جدول ۸. شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم برای الگوی تحقیق

شاخص	برازش خوب	برازش قابل قبول	برآوردها	نتیجه
X^2/df	$۲ < X^2/df \leq ۰$	کمتر از ۳	۱/۷۷	خوب

خوب	۰/۰۴۲	$0.05 < RMSEA \leq 0.08$	$RMSEA \leq 0.05$	RMSEA
قابل قبول	۰/۰۷۹	$0.05 \leq SRMR \leq 0.1$	$SRMR \leq 0.05$	SRMR
خوب	۰/۹۸	$0.9 \leq GFI < 0.95$	$0.95 < GFI \leq 1$	GFI
خوب	۰/۹۶	$0.85 \leq AGFI < 0.9$	$0.9 \leq AGFI < 1$	AGFI
خوب	۱/۰۰	$0.95 < CFI \leq 0.97$	$0.97 \leq CFI \leq 1$	CFI
خوب	۰/۹۹	$0.9 \leq NFI < 0.95$	$0.9 \leq NFI \leq 1$	NFI
خوب	۱/۰۰	$0.95 \leq NNFI \leq 0.97$	$0.97 \leq NNFI \leq 1$	NNFI

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۰)

RMSEA به دست آمده (۰/۰۴۲)، بین صفر تا ۰/۰۵ است و شاخص X^2/df نیز ۱/۵۷ و کوچکتر از ۲ است و برازش خوبی را گزارش می‌کنند. شاخص χ^2 در همه موارد بزرگتر از ۱/۹۶ است و دقت لازم برای اندازه گیری سازه های پنهان پژوهشی را دارد. AGFI، GFI به ترتیب ۰/۹۸ و ۰/۹۹، در نهایت CFI برای این الگو ۱ برآورد شده که برازش خوب را نشان می‌دهند. بنابراین در مجموع می‌توان گفت الگوی ارائه شده از برازش خوبی برخوردار است و به وسیله داده‌های نمونه حمایت شده و داده‌های تجربی اصطلاحاً به خوبی با آن منطبق هستند.

سوال (۴): ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه A از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟ جامعه آماری پژوهش ۳۱۶۳ نفر بود که از این تعداد ۲۲۳۶ نفر اعضای هیات علمی دانشگاه A بودند که ۲۱۵ نفر به صورت طبقه‌ای نسبتی وارد تحلیل شدند. وضعیت جمعیت شناختی مشارکت کنندگان در دانشگاه A از نظر گروه تحصیلی، جنسیت، تاهل، رتبه و تجربه به صورت زیر (جدول ۹) توصیف می‌شوند:

جدول ۹. ویژگی‌های جمعیت شناختی اساتید دانشگاه A

ویژگی	تعداد	درصد
ویژگی	تعداد	درصد

علوم انسانی	۹۹	٪۴۶	استادیار	۹۰	٪۴۱/۹
گروه تحصیلی	علوم پایه	۳۲	٪۱۴/۹	رتبه	دانشیار
	فنی و مهندسی	۶۵	٪۳۰/۲۳	استاد	۵۳
جنسیت	مرد	۱۶۶	٪۷۷/۲	تجربه	۱-۵
	زن	۴۹	٪۲۲/۸	۶-۱۰	۴۸
تاهل	متاهل	۱۷۸	٪۸۲/۸	۱۱-۲۰	۵۵
	مجرد	۳۷	٪۱۷/۲	۲۱-۳۰	۵۳
				۳۰ به بالا	۲۳

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۴)

برای بررسی ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه A و سنجش تناسب، کارایی و اثربخشی کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی نیز از آزمون تی (t) تک نمونه‌ای استفاده گردید که نتایج آن در جدول (۱۰) آمده است:

جدول ۱۰. میزان ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه A از سیاستگذاری فرهنگی

میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
۲/۲۹۴۶	۰/۶۲۹۰	۰/۰۴۲۹	۴/۷۸۷	۲۱۴	۰/۰۰۰
تناسب					
۲/۲۹۴۶	۰/۶۲۹۰	۰/۰۴۲۹	۴/۷۸۷	۲۱۴	۰/۰۰۰
کارایی					

اثربخشی	۲/۳۲۲۰	۰/۷۳۲۲	۰/۰۴۹۹۴	۳/۶۶۳	۲۱۴	۰/۰۰۰
کل ادراک	۲/۳۰۳۸	۰/۶۳۹۷	۰/۰۴۳۶	۴/۴۹۸	۲۱۴	۰/۰۰۰

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۵)

یافته‌ها (جدول ۱۰) نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین نمونه با میانگین فرضی مربوط به جامعه در سطح معناداری وجود دارد. بنابراین، فرض صفر دال بر برابری میانگین نمونه با میانگین نظری رد می‌شود و ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه A از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی در سه معیار تناسب، کارایی و اثربخشی با میانگین (۲/۳۰۳۸) (جدول ۱۰) در سطح متوسط و پایین تر است.

سوال (۵): ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه B از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟ بر اساس یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل نتایج، جامعه آماری پژوهش که ۳۱۶۳ نفر بود، ۵۴۴ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه B را نیز شامل می‌شد که از این تعداد به صورت طبقه‌ای نسبتی ۵۹ پرسشنامه وارد تحلیل شدند که وضعیت جمعیت شناختی آنها از نظر گروه تحصیلی، جنسیت، تاهل، رتبه و تجربه به صورت زیر در جدول (۱۱) آمده است:

جدول ۱۱. ویژگی‌های جمعیت شناختی اساتید دانشگاه B

ویژگی	تعداد	درصد	ویژگی	تعداد	درصد
علوم انسانی	۴۷	٪۷۹,۷	استادیار	۲۹	٪۴۹,۱
گروه تحصیلی	علوم پایه	۳	رتبه	دانشیار	۲۲
	فنی و مهندسی	۵	استاد	۸	٪۱۳,۶
هنر	۴	٪۶,۸	۵-۱	۱۰	٪۱۶,۹

جنسیت	زن	۷	٪۱۱,۹	تجربه	۱۰-۶	۱۱	٪۱۸,۶
	مرد	۵۲	٪۸۸,۱		۲۰-۱۱	۱۴	٪۲۳,۷
تاهل	متاهل	۵۲	٪۸۸,۱		۳۰-۲۱	۲۱	٪۳۵,۶
	مجرد	۷	٪۱۱,۹		۳۰ به بالا	۳	٪۵,۱

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۶)

برای بررسی ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه B و سنجش تناسب تدوین سیاست‌ها، کارایی اجرای برنامه‌ها و اثربخشی نتایج فعالیت‌های فرهنگی از آزمون تی (t) تک نمونه‌ای استفاده شد که نتایج آن در جدول (۱۲) آمده است:

جدول ۱۲. میزان ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه B از سیاستگذاری فرهنگی

معیارها	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد میانگین	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
تناسب	۲/۳۶۹۷	۰/۶۰۰۷۵	۰/۰۷۸۲۱	۱/۶۶	۵۸	۰/۰۱
کارایی	۲/۹۸۰۲	۰/۷۶۳۳۱	۰/۰۹۹۳۷	۴/۸۳	۵۸	۰/۰۰۰
اثربخشی	۲/۴۱۸۱	۰/۶۳۳۳۵	۰/۰۸۲۳۲	۰/۹۹	۵۸	۰/۰۲۴
کل ادراک	۲/۵۸۹۳	۰/۶۰۵۲۰	۰/۰۷۸۷۹	۱/۱۳۴	۵۸	۰/۰۲۶

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۷)

یافته‌ها (جدول ۱۲) نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین نمونه با میانگین فرضی مربوط به جامعه در سطح معناداری وجود دارد. فرض صفر دال بر برابری میانگین نمونه با میانگین نظری رد می‌شود و چون مقدار میانگین‌ها در همه معیارها در حد میانگین نظری است، بنابراین، می‌توان گفت ادراکات آنان در معیارهای تناسب و اثربخشی کمتر از حد متوسط و در معیار کارایی به حد

متوسط نزدیک است. در مجموع ادراکات اعضای هیات علمی از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی با میانگین ۲/۵۸۳ در سطح متوسط است.

سوال (۶): ادراکات اعضای هیات علمی C از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟ بر اساس یافته‌های پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه‌ها، از جامعه آماری ۳۱۶۳ نفره پژوهش، ۳۸۳ نفر اعضای هیات علمی دانشگاه C بودند که به صورت طبقه‌ای نسبتی ۴۱ نفر انتخاب شده بودند که وضعیت جمعیت شناختی آنها (گروه تحصیلی، جنسیت، تاهل، رتبه و تجربه) به صورت زیر در جدول (۱۳) آمده است:

جدول ۱۳. ویژگی‌های جمعیت شناختی اساتید دانشگاه C

ویژگی	تعداد	درصد	ویژگی	تعداد	درصد
گروه تحصیلی	علوم انسانی	۱۶	رتبه	استادیار	۲۲
	علوم پایه	۱۳		دانشیار	۱۱
	فنی و مهندسی	۴		استاد	۸
جنسیت	هنر	۸	تجربه	۱-۵	۹
	زن	۳۷		۶-۱۰	۹
تاهل	مرد	۴	۱۱-۲۰	۱۳	۳۱٫۷٪
	متاهل	۳۴	۲۱-۳۰	۸	۱۹٫۵٪
	مجرد	۷	۳۰ به بالا	۲	۴٫۹٪

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۶۲: ۱۴۰۱)

برای شناسایی و بررسی میزان ادراکات اعضای هیات علمی از سنجش تناسب تدوین سیاست‌ها، کارایی اجرای برنامه‌ها و اثربخشی نتایج فعالیت‌های فرهنگی موسسات آموزش عالی نیز از آزمون تی (t) تک نمونه ای استفاده شد و نتایج زیر (جدول ۱۴) به دست آمد. یافته‌ها نشان داد که ادراکات

اعضای هیات علمی دانشگاه C از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی در مجموع با میانگین (۲/۷۹۶۳) (جدول ۱۴) در سطح متوسط است.

جدول ۱۴. میزان ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه C از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی

معیار	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
تناسب	۲/۹۸۶۳	۰/۷۰۹۶	۰/۱۱۰۸۳	۴/۳۸۸	۴۰	۰/۰۰۰
کارایی	۲/۷۵۴۱	۰/۶۱۶۴۶	۰/۰۹۶۲۸	۲/۶۳۹	۴۰	۰/۰۱۲
اثربخشی	۲/۶۴۸۷	۰/۷۵۲۶۲	۰/۱۱۷۵۴	۱/۲۶۵	۴۰	۰/۰۱۳
کل ادراک	۲/۷۹۶۳	۰/۶۰۵۳۹	۰/۰۹۴۵۳	۳/۱۳۵	۴۰	۰/۰۰۳

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۳)

سوال (۷): ادراکات اعضای هیات علمی سه دانشگاه (A، B و C) از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی چگونه است؟ از جامعه آماری پژوهش ۳۱۶۳ نفره، بر اساس جدول کرجسی مورگان، ۳۴۱ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند که در نهایت ۳۱۳ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. وضعیت جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پیمایش از نظر گروه تحصیلی، جنسیت، تاهل، رتبه و تجربه به صورت زیر در جدول (۱۵) گزارش شده است:

جدول ۱۵. ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پیمایش (A، B و C)

ویژگی	تعداد	درصد
علوم انسانی	۱۶۱	۵/۶٪
استادیار	۱۳۰	۴۱/۵٪

گروه تحصیلی	علوم پایه	۴۷	۱۵٪	رتبه	دانشیار	۹۶	۳۰/۷٪
	فنی و مهندسی	۷۳	۲۳/۴٪		استاد	۸۷	۲۷/۸٪
	هنر	۳۲	۱۰/۲٪		۵ - ۱	۵۴	۱۷/۳٪
	زن	۹۱	۲۹/۱٪		۱۰ - ۶	۶۷	۲۱/۴٪
جنسیت	مرد	۲۲۲	۷۰/۹٪	تجرب	۲۰ - ۱۱	۸۲	۲۶/۲٪
	متاهل	۲۶۳	۸۴٪		۳۰ - ۲۱	۸۲	۲۶/۲٪
تاهل	مجرد	۵۰	۱۶٪		۳۰ به بالا	۲۸	۸/۲٪

تعداد شرکت کنندگان = ۳۱۳ نفر

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۸)

برای بررسی ادراکات اعضای هیات علمی سه دانشگاه (A، B و C) از آزمون تی (t) تک نمونه‌ای استفاده شد. نتایج به صورت زیر در جدول (۱۶) آمده است:

جدول ۱۶. ادراکات اعضای هیات علمی سه دانشگاه (A، B و C) از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی

معیار	میانگین	انحراف استاندارد	خطای انحراف استاندارد	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
تناسب	۲/۳۳۶۱	۰/۷۴۹۷	۰/۰۴۲۳	۳/۸۶	۳۱۲	۰/۰۰۰
کارایی	۲/۴۰۱۳	۰/۶۵۲۳	۰/۰۳۶۸	۲/۶۷	۳۱۲	۰/۰۰۸
اثربخشی	۲/۳۸۵۷	۰/۷۲۴۶	۰/۴۰۹۶	۲/۷۸	۳۱۲	۰/۰۰۶
کل ادراک	۲/۳۷۴۴	۰/۶۵۴۲	۰/۰۳۶۹	۳/۳۹	۳۱۲	۰/۰۰۱

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۴۰۱:۱۶۹)

در مجموع، ادراکات اعضای هیات علمی سه دانشگاه از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی با میانگین (۲/۳۷۴۴) (جدول ۱۶) در سطح متوسط و پایین‌تر است. بنابراین بازنگری تدوین سیاست‌ها، اجرای برنامه‌ها و ارزیابی فعالیت‌ها الزامات جدیدی را برای موسسات آموزشی عالی بوجود آورده و وظایفی را برای آنها مشخص خواهد کرد. مقایسه نتایج یافته‌های پژوهش در سه دانشگاه در معیارهای مشخص شده و ادراکات به دست آمده در جدول (۱۷) که بعد از اجرای آزمون‌های تی (t) به دست آمده است، به صورت زیر گزارش می‌شود. نتایج به دست آمده حاکی از وضعیت نامناسب سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی است که نبود بودجه کافی، کمبود مدیران و متخصصان فرهنگی و داوطلبانه بودن فعالیت‌های فرهنگی را می‌توان در این وضعیت دخیل دانست.

جدول ۱۷. مقایسه ادراکات اعضای هیات علمی هر دانشگاه از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی

معیار	متغیرها	A	B	C	A, B و C
تناسب	میانگین	۲/۲۹۴۶	۲/۳۶۹۷	۲/۹۸۶۳	۲/۳۳۶۱
	انحراف استاندارد	۰/۶۲۹۰	۰/۶۰۰۷۵	۰/۷۰۹۶	۰/۷۴۹۷
	درجه آزادی	۲۱۴	۵۸	۴۰	۳۱۲
کارایی	میانگین	۲/۲۹۴۶	۲/۹۸۰۲	۲/۷۵۴۱	۲/۴۰۱۳
	انحراف استاندارد	۰/۶۲۹۰	۰/۷۶۳۳۱	۰/۶۱۶۴۶	۰/۶۵۲۳
	درجه آزادی	۲۱۴	۵۸	۴۰	۳۱۲
اثربخشی	میانگین	۲/۳۲۲۰	۲/۴۱۸۱	۲/۶۴۸۷	۲/۳۸۵۷
	انحراف استاندارد	۰/۷۳۲۲	۰/۶۳۲۳۵	۰/۷۵۲۶۲	۰/۷۳۴۶
	درجه آزادی	۲۱۴	۵۸	۴۰	۳۱۲

۲/۳۷۴۴	۲/۷۹۶۳	۲/۵۸۹۳	۲/۳۰۳۸	میانگین	کل ادراک
--------	--------	--------	--------	---------	----------

منبع: (نصیری فیروز و همکاران، ۱۷۰: ۱۴۰۱)

با توجه به یافته‌های پژوهش (جدول ۱۷) و میانگین‌های به دست آمده از ادراکات اعضای هیات علمی از کیفیت سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی، این میانگین‌ها در دانشگاه A (۲/۳۰۳۸)، B (۲/۵۸۹۳) و C (۲/۷۹۶۳) و در مجموع سه دانشگاه A، B و C (۲/۳۷۴۴) است. یافته‌های این پژوهش با نتایج مطالعات قاضی طباطبائی و همکاران (۱۳۸۰) و مرجایی (۱۳۸۳: ۴۷۳) همخوانی دارد. از نظر قاضی طباطبائی وضعیت ساختار اجتماعی، علمی، بویژه روابط و تعاملات، نظارت حرفه‌ای، و در نهایت اثربخشی دانشگاهی از نظر دانشجویان در سطح پایین و به صورت منفی ارزیابی شده است. در مطالعه مرجایی با تمرکز بر نقش آموزش عالی در توسعه سرمایه اجتماعی دانشجویان، ۴۳/۸٪ سرمایه فرهنگی خود را در حد پایین و بسیار پایین، ۸۰/۷٪ مشارکت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خود را در حد پایین و بسیار پایین ارزیابی کردند. ۹۶/۸٪ هم در هیچ نهاد و گروهی نبودند و یا مشارکت در حد پایین و بسیار پایین را نشان می‌دهد و به نوعی جامعه-پذیری علمی، فرهنگی و اجتماعی را زیر سوال می‌برد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در بخش کیفی پژوهش علاوه بر اشاره به نحوه دستیابی به الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی، به نحوه اعتباریابی (متناسب سازی الگو) پرداخته شد. همچنین در بخش کمی، نحوه اعتبارسنجی الگوی ارزیابی طراحی شده و بررسی ادراکات اعضای هیات علمی دانشگاه‌های A، B و C به صورت جداگانه و با هم مطالعه شدند. آنچه می‌تواند جمع‌بندی فرایند پژوهش باشد، ارائه راهبردهایی برای ارتقای ارزیابی سیاستگذاری موسسات آموزش عالی است که می‌توان با توجه به تقسیم‌بندی مطالعه در مراحل تدوین، اجرا و ارزیابی ارائه داد:

الف) راهبردهای مرتبط با بهبود تناسب تدوین سیاست‌های فرهنگی: از آسیب‌های مهم در سیاستگذاری فرهنگی که موجب اثربخش نبودن سیاست فرهنگی می‌شود، ضعف تدوین سیاست‌های فرهنگی مناسب، تعریف نادرست مسئله و وضع نشدن آن بر اساس نیازهای جامعه

دانشگاهی است. از اینرو می توان برای ارتقای تدوین سیاست‌های فرهنگی راهبردهای زیر را ارائه داد: (۱): فرهنگ مد نظر در تدوین سیاست‌های فرهنگی بایستی فرهنگ نوآوری و دانشگاهی باشد؛ (۲): سیاست‌پژوهی، روش‌شناسی علمی و مشارکت صاحب‌نظران آموزش عالی بایستی در شکل‌گیری موثر سیاست‌های فرهنگی موسسات آموزش عالی کلیدی محسوب شوند؛ (۳): اسناد بالادستی، قوانین موضوعه و اساسنامه نهادهای فرهنگی مرتبط با سیاستگذاری فرهنگی بازخوانی، بازبینی و بازنگری شوند؛ (۴): سیاستگذاری فرهنگی بایستی از صف (مقصد) شکل گرفته و به سمت ستاد (مبدأ) حرکت کند، ضمن اینکه حضور صاحب‌نظران و کنشگران دانشگاهی بایستی پررنگ‌تر باشد؛ (۵): هرگونه سیاستگذاری فرهنگی و ارزیابی آن، بدون در نظر گرفتن فعالیت‌های فرهنگی در فضای مجازی و اجماع بر سر مفاهیم و راهکارها اثربخش نخواهد بود.

ب) راهبردهای مرتبط با بهبود کارایی اجرای برنامه های فرهنگی: برای اجرای صحیح و درست برنامه‌های فرهنگی، راهبردهای زیر پیشنهاد می شوند: (۱): برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی بایستی متناسب با ذائقه و نیازهای فرهنگی دانشگاهیان باشد؛ (۲): نقش تصدی‌گری و تمرکزگرایی به صورت ارشادی و تسهیلگری باز تعریف شود و ضمن پرهیز از دخالت نهادهای بیرونی، اساتید به عنوان راهبران فرهنگی، هدایت و رهبری برنامه‌های فرهنگی موسسات آموزش عالی را بر عهده گیرند؛ (۳): برای افزایش کارایی اجرای برنامه‌های فرهنگی، توجه به اجراپژوهی، قانونمداری و حرفه‌ای‌گری ضروری است؛ (۴): ایجاد ساختار معاونت نوآوری، توانمندسازی و مهارت‌افزایی نیروی انسانی، آلت‌رناتیو و جایگزین خوبی برای معاونت فرهنگی فعلی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است؛ (۵): با هدف افزایش مشارکت و رضایتمندی در کنار فاصله گرفتن از دانشگاه تک‌ساحتی و منفعل، تامین نیروی انسانی متنوع، چند فرهنگی و شایسته محور بایستی جایگاه مناسب خود را پیدا کنند.

ج) راهبردهای مرتبط با بهبود اثربخشی نتایج فعالیت‌های فرهنگی: ارزیابی فعالیت‌ها و پیامدها به خاطر حضور مجموعه‌های متفاوت بازیگران در فضای سیاست و زیر نظام‌های آن یک فرایند پیچیده است. ارزیابی وقتی موثر^۱، حرفه‌ای^۲، منصفانه^۳ اجرا شود، هدفی بالاتر از توقف

1. effective

2. professional

3. fair

سیاست را دنبال خواهد نمود. بر اساس یافته‌های پژوهش، راهبردهای زیر برای ارتقای اثربخشی نتایج فعالیت‌های فرهنگی می‌توانند مفید باشند: (۱): علاوه بر گزارش عملکرد فرهنگی دانشگاهها، ارزیابی چند وجهی (خودارزیابی، نظرسنجی، ادراکات اساتید، دانشجویان، دانش‌آموختگان، کارکنان) برای دستیابی به نتایج مد نظر فعالیت‌های فرهنگی ضروری است؛ (۲): سیاست‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی موسسات آموزش عالی بایستی منجر به افزایش صلاحیت‌های فرهنگی (دانش، نگرش، توانش و رفتار) دانشگاهیان شوند؛ (۳): در ارزیابی اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی، علاوه بر بررسی مشارکت و رضایت ذینفعان، بایستی به منطقه خاکستری فعالیت‌های فرهنگی (بیانیه‌ها و رهنمودهای رهبران سیاسی) توجه کرد؛ (۴): کاهش تعدد نهادهای ارزیابی از طریق ایجاد کانون‌های ارزیابی ساختارمند و منسجم در دستور کار قرار بگیرد و مدیران و کارشناسان فرهنگی رتبه‌بندی شوند؛ (۵): طراحی الگوی عملی یک سازمان سایبرنتیک و یادگیرنده می‌تواند بسیاری از مشکلات ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی مرتفع سازد.

پیشنهادات برای پژوهش بیشتر

- مطالعه ادراکات دانشجویان، دانش‌آموختگان و کارکنان موسسات آموزش عالی با توجه به الگوی طراحی شده
- ارزیابی سیاست‌ها، برنامه‌ها و فعالیت‌های فرهنگی سایر دانشگاهها با استفاده از الگوی این مطالعه
- مطالعه تطبیقی از نحوه ارزیابی عملکرد فرهنگی دانشگاههای ایران و دانشگاههای کلاس جهانی
- تحلیل گفتمانی از بیانات رهبران سیاسی در زمینه سیاستگذاری فرهنگی موسسات آموزش عالی

منابع

- ایبلی، خدایار؛ حاج خزیمه، مجتبی؛ پورکریمی، جواد؛ حاتمی، محمدرضا (۱۳۹۹). شناسایی مولفهای توسعه حرفه ای مدیران گروههای آموزشی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی (یک مطالعه فراترکیب). فصلنامه علمی- آموزشی علوم دریایی. شماره ۲، صص ۱۸ - ۱.
- ابراهیم آبادی، حسین. (۱۳۹۴). سیاستگذاری فرهنگی آموزش عالی، ایده، تجربه، راهبرد. پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
- اسمیت، کوین بی و دابلوی لایمر، کریستوفر (۱۳۹۵). در آمدی بر نظریه های خط مشی گذاری عمومی. ترجمه دکتر حسن دانایی فرد. انتشارات صفار.
- اشتریان، کیومرث (۱۳۸۱). روش سیاستگذاری فرهنگی. تهران: کتاب آشنا. چاپ اول.
- اشتریان، کیومرث (۱۳۸۹). متغیرهای استراتژیک در سیاستگذاری فرهنگی. انتشارات میزان.
- اشتریان، کیومرث (۱۳۹۱). مقدمه ای بر سیاستگذاری فرهنگی. تهران: انتشارات جامعه شناسان.
- افشاری، عبدالرحمن، توسلی رکن آبادی، مجید و شریعتی، سعید (۱۳۹۷). بازشناسی موانع سیاسی تحقق اهداف سیاستگذاری فرهنگی در جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه سیاست، سال ۷، شماره ۲۶، صص ۳۳۲ - ۳۰۹.
- بازرگان، عباس (۱۳۹۳). روش های تحقیق کمی و کیفی و آمیخته. رویکردهای متداول در علوم رفتاری. نشر دیدار، تهران.
- جوهری، فاطمه (۱۳۹۸). سیاست های فرهنگی در دانشگاههای دولتی ایران پس از انقلاب اسلامی. انتشارات دفتر سیاستگذاری و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم؛ تحقیقات و فناوری.
- جوهری، فاطمه و جلالی، سید یاسر (۱۴۰۰) ناسازه های سیاستگذاری فرهنگی در ایران، پیشنهاد یک مدل مطالعاتی. فصلنامه علمی مطالعات فرهنگ - ارتباطات، شماره ۵۳، سال ۲۲، شماره مسلسل ۸۵، صص ۲۲۲ - ۲۰۱.
- جهان بین، فرزاد (۱۳۹۹). شاخص های ارزیابی حوزه فرهنگی و اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی. گزارش ایلنا.
- حسنوی، رضا؛ نظامی پور، قدیر؛ بوشهری، علیرضا؛ آذر، عادل؛ قربانی، سعید (۱۳۹۵). طراحی مدل تاثیر آینده نگاری بر سیاستگذاری علم فناوری و نوآوری در سطح ملی با استفاده از روش مدل یابی معادلات ساختاری. فصلنامه سیاست علم و فناوری. سال ششم، شماره ۱. صص ۳۴ - ۲۱.

- حقیقی کفاش، اسماعیل؛ اکبری، مهدی و اکبری، محمدرضا (۱۳۹۲). ارزیابی عملکرد در سازمان های فرهنگی. چاپ اول، تهران، انتشارات امیرکبیر.
- خاشعی، وحید (۱۳۹۷). مورد کاوی در سیاستگذاری فرهنگی. نشر فوژان.
- زارعی، محمد حسین و مرادی برلیان، مهدی (۱۳۹۳). معرفی و جایگاه اصل تناسب در حقوق اداری با نگاه ویژه به نظام حقوق اتحادیه اروپایی. تحقیقات حقوقی، شماره ۶۶، صص ۱۸۳ - ۱۳۵.
- سلطانی گرد فرامرزی، علی محمد (۱۳۹۰). مدل ارزیابی سیاستگذاری فناوری نانو در ایران. رساله دکتری تخصصی رشته مدیریت تکنولوژی دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبایی.
- سلطانی گرد فرامرزی، علی محمد و طباطبائیان، سید حبیب الله (۱۳۹۸). ارزیابی سیاست های علم، فناوری و نوآوری. فصلنامه علمی پژوهشی سیاست علم و فناوری. سال یازدهم، شماره ۲، صص ۵۷۸ - ۵۶۱.
- شریف زاده، فتح؛ الوانی، سید مهدی؛ رضایی منش، بهروز؛ مختاریان پور، مجید (۱۳۹۱). موانع اجرای سیاست های فرهنگی کشور طی برنامه های اول تا چهارم توسعه: بررسی تجربیات مدیران فرهنگی. فصلنامه اندیشه مدیریت راهبردی، سال هفتم، شماره اول، پیاپی ۱۳، صص ۷۷ - ۳۳.
- شریفی، سید علیرضا و فاضلی، عبدالرضا (۱۳۹۱). واکاوی سیاستگذاری فرهنگی در جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه مجلس و راهبرد، سال نوزدهم، شماره شصت و نه، صص ۹۰ - ۵۵.
- صالحی امیری، سید رضا؛ نیاز زاده، گلابول؛ براتلو، فاطمه؛ قیومی، عباسعلی و رضایی، علی اکبر (۱۴۰۰). رتبه بندی مولفه های تاثیرگذار در سیاستگذاری فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در مواجهه با زبان های خارجی. فصلنامه مطالعات میان فرهنگی، سال شانزدهم، شماره ۴۷، صص ۶۵ - ۴۱. ۲۱.
- عاملی، سعیدرضا (۱۳۸۶). مهمترین چالش مهندسی فرهنگی نگاه آسیب شناسانه صرف است (گفت و گو). فصلنامه مهندسی فرهنگی، تیر و مرداد، شماره ۱۰ و ۱۱.
- عزیزی، نعمت الله و صاعد موچشی، لطف الله (۱۳۹۹). تحلیل ابعاد کمی و کیفی سیاستگذاری نظام آموزش عالی ایران. فصلنامه سیاست های راهبردی و کلان، جلد ۸، شماره ۱، صص ۱۸۴ - ۱۶۶.
- فرستخواه، مقصود (۱۳۸۷). بررسی وضع موجود و مطلوب ارزیابی نظام علمی در ایران با تاکید بر بخش آموزش عالی. فصلنامه سیاست علم و فناوری. سال هفتم، شماره ۴، صص ۹۸ - ۸۱.

فرستخواه، مقصود و آبالان، صادق (۱۳۹۶). اسلامی شدن دانشگاه در ایران بعد از انقلاب. فراتحلیلی از پژوهش ها. فصلنامه معرفتی در دانشگاه اسلامی سال بیست و یکم، شماره ۴، ۴۹۸ - ۴۶۹. ۲۵.

فصل‌اللهی، سیف‌الله و زمانی ده یعقوبی، سید رضا (۱۳۹۰). راهکارهای اسلامی شدن دانشگاه و اولویت‌بندی آنها با رویکردی به دیدگاه استادان دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم. دانشگاه اسلامی، سال پانزدهم، ۱۱، پیاپی، ۴۶.

قاضی طباطبائی، محمود و مرجایی، سید هادی (۱۳۸۰). بررسی عوامل موثر بر خود اثربخشی دانشگاهی دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه تهران، فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی. تهران، دفتر برنامه ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی.

قلی پور، رحمت‌الله (۱۳۹۶). تصمیم‌گیری سازمانی و خط‌مشی‌گذاری عمومی. انتشارات سمت. ۲۸. کاشی، محمد جواد (۱۳۸۲). سیاستگذاری اقتدارگرایانه و دموکراتیک فرهنگی. در کتاب سیاستگذاری و فرهنگ در ایران امروز، تهران، مرکز بازشناسی اسلام و ایران چاپ اول.

لطیفی، میثم و ظهوریان ابوترابی، میثم (۱۳۹۴). تدوین الگوی ارزیابی شاخص‌های فرهنگی عمومی در دانشگاهها. فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، دوره هشتم. شماره ۱. صص ۷۵ - ۴۷. مرجایی، هادی (۱۳۹۶). جامعه‌پذیری دانشگاهی: رویکردها و فرایندها. موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی.

مرشدی، ابوالفضل و خلج، حسین (۱۳۹۲). ارزیابی سیاست‌های فرهنگی آموزش عالی کشور: کثرت در وحدت فرهنگی / همزیستی فرهنگ علمی و دینی. سامانه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. شماره ۱۴، صص ۱۴۴ - ۱۰۷.

موسوی، سید جلال؛ اسماعیل گیوی، حمیدرضا و فضایی، احد (۱۳۹۶). سیاستگذاری فرهنگی در آموزش عالی ایران. اجزاء، راهبرد و راهکار. نخستین کنفرانس حکمرانی و سیاستگذاری عمومی.

نصیری فیروز، علیرضا؛ ابیلی، خدایار و پور کریمی، جواد (۱۴۰۰). فراترکیب مولفه‌های سیاستگذاری فرهنگی در نظام آموزش عالی. مدیریت فرهنگی، سال چهاردهم، شماره ۵۳، صص ۱۶ - ۱.

نصیری فیروز، علیرضا؛ ابیلی، خدایار؛ پور کریمی، جواد و کرامتی، محمد رضا (۱۴۰۱). طراحی الگوی ارزیابی سیاستگذاری فرهنگی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی (یک پژوهش آمیخته). فصلنامه مطالعات میان فرهنگی، دوره ۱۷، شماره ۵۱، صص ۵۴ - ۲۷.

هاشمی، سید ضیاء (۱۳۹۶). سیاست فرهنگی در دانشگاه ایران. موسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

- Aguinis, H.(2005). Performance management. New Jersey: Pearson, Prentice Hall.
- Arnold, E.(2004). Evaluating research and innovation policy: a system world needs systems evaluations. Research Evaluation, 13(1), 3-17. <https://doi.org/10.3152/147154404781776509>.
- Fahrenkrog, G., Polt, ww., Rojo, Tuke, A., Zinocker, K, Eth, S.A, Boden, M. Buhner, S. UIB, H.c., & M.c(2002). RTD evaluation tool box, European Commission.
- Freng, F., Wang, B., Zou, Y. & Du,Y.(2013). A new internet DEA structure. Measurement of Chinese R & D innovation efficiency in high technology industry. International Journal of Business and Management, 8(21), p.32.
- Konsult,G.(2009). Barriers to implementation, The consult knowledge base.
- March, J.G. and Olsen, J.P.(2019). The logic of appropriateness. Arena. Center for European studies. University of Oslo.
- Radnor, Z.J., Holweg, M. and Waring, J. (2012), "Lean in healthcare: the unfilled promise?", Social Science & Medicine, Vol. 74 No. 3, pp. 364-371.
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2007). Handbook for synthesizing qualitative research. Springer Publishing Company. New York.
- Sink and Tuyttle.(1989). Planning and measurement of your organization in the future. Norcross, USA: Industrial Engineering and Management press.

Investigation of Existed Status of Cultural Policy Making in Higher Education Institutions

Alireza Nasiri Firuz¹

Abstract

Desired cultural policy making needs appropriate formulation, correct implementation, and attaining to useful results through evaluation. In addition to developing evaluation model, evaluating perceptions of faculty members about quality of cultural policy making (CPM), investigation of existed Status of cultural policy making in higher education institutions was the other purpose of this research. This study was a mixed method research with qualitative and quantitative approaches. At qualitative section, meta-synthesis of 75 research findings during 1381–1399 and interview with 19 experts were done. At quantitative section, the descriptive – analytical method was used. With using results of qualitative section, researcher made questionnaire was designed. With the help of experts and factor analysis, validity (face, content, construct) was confirmed. Reliability was calculated through Conbach's Alpha (CA: 0/94). Statistic population was including 3163 faculty members of three universities (A, B, and C), that with using classified ratio sampling, 241, 59, 41 people were chosen respectively. At final, data of 313 questionnaires were analyzed. Validating model and investigating the perceptions of faculty members were done. Results of second order analysis showed that the designed model with 3 main criteria, 8 factors, 19 criteria and 42 indicators is a good model for evaluating higher education institution cultural policy making. Moreover, eight factors have sufficient loading factor for anticipating above mentioned model. Also, results of t-tests showed that perceptions of faculty members from quality of higher education institutions cultural policy making for three universities (A, B, and C) were 2/338, 2/5803, 2/7962 respectively and 2/3744 in total, at average and low level. Through cultural policy making evaluation, the strengths and weaknesses were identified and necessary background for reformative actions, improvement, quality promotion was provided.

Key words: cultural policy making evaluation(CPM), faculty members, higher education institutions, mixed-method research

¹ Doctor of Higher Education Administration, Lecturer and Translator in Tehran and Farhangian university. (Corresponding Author: nasirifiruz56@gmail.com)